

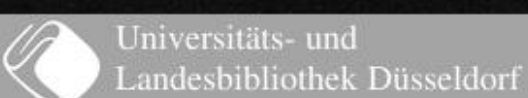
XII.

De Novi Testamenti Praerogativa
commentatio exegetica.

Scriptis

Guil. Philipp. Blech,
 diacon. ad aed. S. S. Trinitatis.

Theologorum recentiorum sententiae — ni fallor — nulla de re magis et gravius inter se discrepant, quam de connexu veteris et novi Testamenti accurate definiendo et statuendo. Etenim alii diversam utriusque naturam maximopere urgentes consensum unitatemque divinam ignorant, alii utrumque ex arbitrio confundentes divinae sapientiae homines per gradus tantum ad salutem educantis majestatem e conspectu amittunt. Attamen tantum abest, ut hic dissensus theologorum ad verbum divinum non satis perspicuum referendus sit, ut — veteris ecclesiae theologis fere unanimiter et una voce testantibus — nisi defectione a scriptura sacra non efficiatur. Namque non solum verbis, sed etiam, ut ita dicam: persona id, quod inter vetus et novum testamentum intersit, satis adumbratum in scriptura sacra occurrit. Joannis baptistae dico personam, quem, prophetarum agmine coacto, in novi foederis tamquam limine versantem, angeli titulo decoratum, ideoque omnibus a muliere natis longe praeferendum, nihilominus a regni coelorum civibus, eorumque minimo, longe superari, disertis verbis Dominus ipse testatus est: (Matth. XI., 11.) „ἀμὴν λέγω ὑμῖν“ inquit „οὗτος ἐγγήγεραται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν“, quae verba, si recte intellexeris, neque veteris Testamenti naturam ignorare, neque novi principatum atque praerogativam in dubium vocare poteris.

Ac primum quidem comparativorum: *μικρότερος* et *μείζων* vim perpendas: Joannem enim hisce verbis magnum dici per se elucet, ita ut testimonia illa, quae de Joanne baptista Dominus noster antea exhibuit, minime concutiantur. Attamen summa veterum prophetarum auctoritas novi Testamenti consortio longe vincitur; id quod Dominus laudatis verbis non solum asserit, sed etiam probat: *ὄχι ἐγγίγεται* inquit *ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ* i. e. *Ἰωάννης ὁ βαπτιστής μέγιστός ἐστι πάντων γεννητῶν ἐκ γυναικῶν*, quia scilicet — ut Lutheri verba afferam — ante Joannem nemo Salvatorem promissum digitis significans dicere potuerat: „*ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου*“. Ad munus igitur singulare, quo, Deo annuente, Joannes baptista fungebatur, ad ultimam veteris Testamenti, quam ei obtinere licitum erat, provinciam, illud prius *μείζων* referendum est, quo concesso, quae vis verbo *μικρότερος* insit, intellectu haud difficile est. Quod enim sub vetere Testamento Joanni baptistae in regno coelorum praeparando a Deo mandatam erat, omnes antecessorum functiones tantopere supereminuit, ut eos, qui novi Testamenti fruuntur beneficiis, muneris respectu, eundem locum obtinere minime necesse sit, immovero, licet ultimo ordini adscripti sint, beatitudinis tamen respectu, eos Joanne superiores esse satis constat.*) Differentiam igitur veteris et novi Testamenti satis perspicias, si Joannem baptistam cum his conferas, qui cives regni coelorum facti sunt; in eo enim posita est, quod Joannes ante regnum coelorum praeconis munere functus est, quicumque vero regni illius civitatem adepti sint, intra fines ejusdem versantur.

Praepositio igitur *ἐν* in hoc effatu Domini in utramque partem, et ad veteris et ad novi Testamenti naturam atque indolem exprimendam, maximi momenti est**). Si enim vetus et novum Testamentum non

*) Eodem sensu Calvinus ad haec verba (cf. harmoniam evangelior. Sectio IX., 11. sub fin.) „quod plerique“ inquit „exiguo fidei modulo donati longe infra Joannem subsidunt, hoc nihil obstat, quin excelsior sit eorum praedicatio, quatenus Christum proponit, aeterna expiatione per unicum sacrificium peracta, mortis victorem et vitae dominum, sublatoque velo discipulos in coeleste sanctuarium attollit.“

**) Id quod inter theologos novissimos verborum Domini indagator subtilissimus Stier (cf. „die Reden des Herrn Jesu“ 1. Th., pag. 469 sq.) hisce verbis explicat: Der Nachdruck liegt scharf eben in dem Gegensatz beider Comparative: der kleinere und kleinste drinnen ist doch grösser, als alle draussen, auch grösser, als der, über den es draussen keinen Grösseren gibt. Und hier haben wir denn den einfach gewaltigen Grundgedanken des ganzen Ausspruchs in dem aufs höchste zu betonenden *ἐν*, in dem Gegensatz zwischen Drinnen und Draussen. Jetzt, aber auch jetzt erst ist das Himmelreich gekommen, vorhanden, aufgethan zum Eingehn (V. 12.) Es sind zwei Reihen: alle von Gott erweckten Propheten und Johannes zuletzt unmittelbar vor und bei dem Anbruche des Reichs — nun aber die Jünger Christi, diese erst in dem Reiche, dessen wirkliche Genossen und Bürger schon auf Erden. Hier kommt eine neue Geburt über das Geborensein vom Weibe, (Joh. 3.) hier ist das Bessere für uns versehen, (Hebr. 11, 40.) hier sehen und hören und haben die Jünger Christi, worauf so viele Propheten und Gerechte noch warten mussten, (Matth. 13, 16. 17.) was auch Johannes, der im Gefängniß stirbt, ohne selbst dessen Jünger zu werden, zu dem er sie alle schickt, auf Erden nicht empfangen hat. Man vergleiche die merkwürdige Stelle Sacharj. 12, 8. (zu der Zeit wird der Herr beschirmen die Bürger zu Jerusalem, und wird geschehen, dass, welcher schwach sein wird unter ihnen zu der Zeit, wird sein,

solum inter se cohaerent, sed veteris continuatio et consummatio novum Testamentum est, — ita ut Augustini verbum semper valeat; „novum Testamentum in vetere latet, vetus in novo patet“ — fieri non potest, ut vetus Testamentum regni coelorum insignibus penitus careat, immovero eorum praesagiis et adumbrationibus plenum esse necesse est: quamobrem Joannes baptista primo obtutu facile praeclarior, quam par est, apparet. Omnia enim ad eum referenda sunt jura divina, quae (ad Rom. IX., 4.) Israelitis ab apostolo vindicantur: „ὦν, inquit, ἡ νόμοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι“.

Ac primum quidem vocem ἡ νόμοθεσία non eodem sensu accipias, quo hoc vocabulum in novo Testamento occurrit, ut fructum τῆς καταλλαγῆς significet, sed, ut Israelitis, qui (Exod. XIX., 5. — Deut. VII., 6. XIV., 2. XXVI., 18.) יהוה יְהוָה appellatur, prae omnibus nationibus principatus coram Deo attribuitur, qui Mosen ad Pharaonem mittens expressis verbis אֲמַר יְהוָה אֱלֹהֵי פְרַעְיִם inquit אֲמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל — Israelitae ergo theocratiae beneficio fruente, imprimis Joannes baptista, — νόμοθεσίαν divinam jure meritoque de se praedicare potuerunt. — — —

Καὶ ἡ δόξα: iis non assentimus, qui haec verba, seu tamquam appendicem epexegeticam accipiunt seu per hendiadyoin cum νόμοθεσία conjungi volunt, ita ut ἡ νόμοθεσία καὶ ἡ δόξα idem, quod ἡ νόμοθεσία τῆς δόξης valeat, nihilque aliud, quam illa splendida et eminentia, quorum per νόμοθεσίαν divinam participes facti sint, privilegia significet. Huic interpretationi — ut nobis videtur — totius hujusce annuntiationis structura maxime obstat, nam apostolum hoc versu ea, quibus Israelitae prae ceteris nationibus excellere, singulatim enumerare voluisse, quis infitetur? Quae cum ita sint, singula verba seorsim ponderanda, non confundenda sunt. Quid autem hoc loco vocabulo δόξα apostolus exprimere velit, nobis ipse illis verbis ostendit, quibus novi et veteris Testamenti muneris gloriam inter se confert (ad Cor. II., 3, v. 7. usque ad 12.) ubi leguntur: εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ θίνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προτύπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην πῶς οὐκ ἄλλοι μᾶλλον ἢ διακονία τοῦ πνεύματος ἐστὶ ἐν δόξῃ, εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῶ μᾶλλον περισσεύει ἢ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ, καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ διδοζασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἐνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης· εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ. majestatem externam, qua imprimis legislatio divina per Mosen facta est, hisce verbis effert apostolus, quamobrem vocabulum καταργούμενον adjicit, cui, respectu muneris

wie David, und das Haus Davids wird sein, wie Gottes Haus, wie des Herrn Engel vor ihnen) auf die der Herr hier fast anspielen könnte. Wenn einst Mose allein gewürdigt ward, ohne Gleichniss die Rede des Herrn zu empfangen und Seine Gestalt zu sehen (4. Mos. 12, 6—8.), so ist jetzt schon darin jeder Jünger, wie Mose, der grösste Prophet (Matth. 13, 11. Marc. 4, 11.) Er höret und siehet aber dazu Grösseres, als Mose einst. Ein christlicher Katechismusschüler, der kindlich Vater unser sagen gelernt, weiss und hat mehr, als das alte Testament geben konnte, steht insofern höher und näher vor Gott als auch Johannes der Täufer, der zwar auf der Schwelle zwischen dem alten und neuen Testamente stand, aber doch eben auf der Schwelle, in der Thüre stehen bleiben musste, ohne selbst einzugehn.

novi Testamenti, τὸ μέγρον oppositum est. Attamen non solum legislationis Sinaiticae splendorem, sed omnes omnino manifestationes Jehovah, signa, miracula, quibus Israelitae prae ceteris nationibus excelluerint, vocabulo δόξα apostolus complectitur; quare etsi iis interpretibus, qui verbo δόξα arcam foederis, quae hebraice (1. Sam. 4, 31. 32.) כבוד יְשׁוּרָאֵל appellatur, significari volunt, minime repugnamus, arcam tamen illam particulam tantum fuisse ejus majestatis, quam apostolus sub nomine δόξα praedicat, existimamus. —

Καὶ αἱ διαθήκαι — apostolus ad omnia illa foedera respicit, quae inde a Noah cum omnibus patriarchis Jehovah icit, quorum id, quod cum Abrahamo ictum est, ad Messiam venturum maximopere spectat. Quo singularius autem fuit, Deum sanctum et omnipotentem cum homine peccatore foedus pangere, eo excellentior eorum honos, eo salutarior praerogativa habenda est, qui tali benevolentia gratiaque divina fruentibus sese adscriptos esse sibi persuasum habuerunt, ita ut, vel labefacta hominis fide, quin a Deo foedus ipsum sustentaretur dubitare non possent, sed recipiscentes et ad Deum redeuntes in illud foedus sese receptum iri minime frustra sperarent. —

Καὶ ἡ νομοθεσία — hoc vocabulum non solum ab apostolo, sed etiam a scriptoribus classicis eodem sensu, quo ὁ νόμος, usurpatur, sicuti etiam Maccab. II. 23., 6. seq. occurrit, ubi de Eleasaro quodam, quem ore carne suilla vesci cogebant, haec leguntur: „ὁ δὲ λογισμὸν ἀσιεῖον ἀναλαβὼν καὶ ἄξιον τῆς ἡλικίας καὶ τῆς τοῦ γήρως ὑπεροχῆς, καὶ τῆς ἐπικτητοῦ καὶ ἐπιφανοῦς πολιᾶς καὶ τῆς ἐκ παιδὸς καλλιστῆς ἀναστροφῆς, μᾶλλον δὲ τῆς ἀγίας καὶ θεοκτίστου νομοθεσίας, ἀκολουθῶς ἀπεφῆρατο ταχέως λέγων προπέμπειν εἰς τὸν ἄδην.“ — Quid autem legis divinae mentio hoc loco valeat, optime ex illis verbis intelligitur, quae Deut. IV., 5—8. reperiuntur: רָאָה לְמַדְרֵי אֲתֶכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים בְּאֶשֶׁר צִוִּי יְהוָה אֱלֹהֵי לַעֲשׂוֹת בֶּן בְּקָרֵב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲתֶם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּם: וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם כִּי הִיא חֻקְמִתְכֶם וּבִינְהֶכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֵת כָּל־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עִם־חֻקְּכֶם וְנִבְּוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה: כִּי מִי־גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר־לוֹ אֱלֹהִים קְרִיבִים אֵלָיו בִּיהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־קְרָאֵנוּ אֵלָיו: וּמִי־גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צְדִיקִים כָּכֵל הַחֹרֶה הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹהֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם: יְהוָה מִגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה בֶּן לְכָל־גוֹי: Quibus adjungimus locum psalmi CLVII., 19. 20. גוֹי לְכָל־גוֹי: אֲפֹסֶת הַיָּם הַלְלוּ יְהוָה: Apostolus enim foederis divini, ut ita dicam: magnam chartam legem Sinaiticam affert, qua gentem Israelitarum a ceteris nationibus separatam Deus ipse, exempli et normae instar, in mediis ipsis, quasi παιδαγωγόν, posuerat. Quaecunque igitur iis, qui legi suae obedirent, Deus beneficia promiserat, iis inprimis Joannes baptista, coryphaeus veteris Testamenti, gavisus est. —

Καὶ ἡ λατρεία: — hoc verbum hebraico עֲבֹדָה respondens, omnia sacerdotalia Israelitarum officia complectitur, preces et sacrificia, quibus quotannis inprimis antistes sacerdotum, solemniter die piaculati, coram Deo in Sancto Sanctorum intercedere a Deo ipso jussus erat, ita ut omnes Israelitarum familiae, quarum nomina summi sacerdotis judiciali (הַשָּׁן מִשְׁפַּט הַיָּרִים וְהַמִּים)

quod cordi ejus incubuit (יהוה על לב אהרון בכאן לפני יהוה ונשא אהרון את משפט בני ישראל) (על- לבו לפני יהוה קמיר :
gratiae divinae solaminis — quatenus eo tempore assequi posset — minime expertem fuisse, sine ulla
dubitatione constat. —

Καὶ αἱ ἐπαγγελίαι — Vetus Testamentum promissionibus Dei et ante et post legem datam, inde ab initio, refertum fuisse, copiamque earum hoc loco prudenter ab apostolo produci, negari quidem non potest, attamen haec verba, quia insignium veteris Testamenti agmini finem imponunt, imprimis ad messiana vaticinia, et numero et forma multiplicia, referenda sunt, quae, cum ab omnibus veteris Testamenti sociis aurorae instar, quae appropinquantem et jam surgentem salutis diem magis magisque annuntiabant, magna observantia colerentur, Joanni baptistae, primis radiis salutis jam illucescentibus, maxime momenti esse oportuit.

Quamobrem omnes baptistae sermones eo redeunt, ut uno tenore omnes, quicumque ad eum audiendum venerint, a semet ipso ad antea promissum, qui tunc temporis jam advenerat, salvatorem, Jesum Christum, rejiciat dicens: *ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ!* (Marc. I., 15.) — *ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκα, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· αὐτὸς ἐστὶν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος* — *οὗτός ἐστι, περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὃτι πρῶτός μου ἦν* — *καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ*, quo testimonio id, quod Joannes evangelista de hoc praecone angeloque Domini dicit, completum est: *οὗτος* sc. Joannes baptista *ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός*, atque iterum Joannes baptista ad populum: *αὐτοὶ ὑμεῖς* inquit *μοὶ μαρτυρεῖτε, ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθέν ἐκείνου· ὁ ἔχων τὴν νύμφην νύμφιός ἐστιν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου ὁ ἕστηκός καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρὰ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὐτὴ οὖν ἡ χαρὰ ἢ ἐμὴ πεπλήρωται ἐκείνου δεῖ ἀξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι* — denique: (Matth. III., 11.) *ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ.* —

Id igitur, quod apostolus in epistola ad Romanos III., 1. 2. de Judaeis praedicat: *τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου; ἢ τίς ἢ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; πολὺ, κατὰ πάντα τρόπον· πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ* praecipue Joanni baptistae vindicandum est, quem promissi salvatoris praeconem atque angelum prae omnibus sociis veteris Testamenti et *νιοθεσίας* et *δόξης* et *διαθηκῶν* et *νομοθεσίας* et *λατρείας* et *ἐπαγγελίῶν* beneficia percepisse quis est qui neget?

Nihilominus tamen institutionum et rituum veteris Testamenti, quae (Coloss. II., 16. 17.) *σκία τῶν μελλόντων* appellantur, τὸ *σῶμα* nemo nisi Jesus Christus jure dici potest, — eodem sensu, quo in epistola ad Ebraeos VIII. *ὁ καθίζων ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ μεγαλοσύνῃ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τῶν ἁγίων λειτουργός καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος καὶ οὐκ ἄνθρωπος* nominatus est. Quaecumque enim bona coelestia prioris foederis sociis praebita erant, cum tantummodo praeparandis et educandis ad salutem animis inservirent. *σκία τοῦ σώματος* non τὸ *σῶμα* ipsum esse poterant. — Idem volunt verba, quae Luc. X., 23. ad discipulos suos seorsim Dominus effatus est: „*μακάριοι*“ inquit

„οἱ διψῶντες οἱ βλέποντες ἅ βλέπετε! λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προηῆναι καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἅ ὑμεῖς βλέπετε καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἅ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν“, quae verba, post Joannis baptistae obitum dicta, ad salutis aeternae consummationem a Domino ipso exspectandam, tunc temporis in dies magis magisque instantem, denique per illud „τετέλεσται“ in cruce pronunciatam innuunt.

Quibus praemissis restat, ut ea, quibus Joannem baptistam novi foederis consortes antecellant, explicemus: — Ac primum quidem quanto magis experientia facta salutis aeternae per fidem in Jesum Christum percepta desiderium atque spem vel firmissimam superat, tanto meliorem novi foederis consortes beatitatem nacti sunt, ipsa enim, quam illi optabant et sperabant, vita aeterna gaudent, ut Dominus asserit: (Joh. III., 36.) „ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον“ atque iterum (Joh. VI., 40.) „τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου ἵνα πᾶς ὁ θεουῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχη ζωὴν αἰώνιον“, et (Joh. VI., 47.) „ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἔχει ζωὴν αἰώνιον“, — in quibus versibus vocabulum ἔχει ejusdem momenti est, quam „εἶναι ἐν“ quo Dominus ut discipulorum suorum praerogativam monstraret, loco citato (Matth. XI., 11.) usus est; τὸ enim ἔχειν ζωὴν αἰώνιον, et τὸ εἶναι ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν idem valent, regnum enim coelorum nihil aliud esse potest, quam vita aeterna. Dominus enim sermonem montanum ad auditores alliciendos macarismis incipiens eorum primo haec verba adjicit: ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν verba, quae ipse ita explicat, ut quid significant, dubitare minime possimus; respondent enim iis insequentibus versibus haec verba: ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται — ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν — ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται — τι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται — ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται, quae versu decimo iisdem, quae supra legimus, verbis: ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν complectitur. Ergo novi foederis socii vita aeterna praediti regnum ipsum coelorum possident, de quo Dominus ipse a Pharisaeis, quando venturum esset, rogatus (Luc. XVII., 20.) „οὐκ ἔρχεται“, inquit, „ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, οὐδὲ ἐροῦσιν ἰδοὺ ὧδε ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστὶ“. Idem dicit apostolus in epistola ad Romanos XIV., 17. „οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρώσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἀγίῳ“. —

Δικαιοσύνη. Hoc novi Testamenti palladio omnes antea prophetae, in iis etiam Joannes baptista, carebant, quam ob causam sacrificiis piacularibus indulgere eos oportebat, quae morte Jesu Christi expiatoria consummata ideoque abrogata sunt, id quod omnes una voce apostoli, inprimis Paulus, laudibus efferunt: „οὐ γὰρ“ inquit (ad Rom. I., 16. 17.) „ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον, δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλλήνι· δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτειται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζῆσεται. Justos igitur coram Deo novi foederis asseclae sese per Jesum Christum, eumque crucifixum, factos sciunt, qui iis — ut apostolus (ad Corinth. I., 30. 31.) dicit, σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις factus est, ἵνα, καθὼς γέγραπται, ὁ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθῃ“. — Desiderium justitiae coram Deo adipiscendae in animis piis sub vetere Testamento flagrabat, ergo ὁ ἐρχόμενος fuit, quem precibus sanctis intuebantur; — nostrae fidei idem ὁ ἐληλυθὼς καὶ ὁ ἐλεσόμενος fundamentum est, quamobrem justitiam ipsam, quam non argenteo et auro, sed sanguine suo pretioso, sicut integri, vitioque carentis agni (1. Petri I., 18. 19.) promeritus est, coram Deo nobis paratam esse pro certo habemus. —

δικαιοσύνην, sicuti ex fonte flumen, εἰρήνην sequitur, de qua apostolus in eadem epistola ad Romanos (V., 1.) triumphans praedicat: „δικαιοθύντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, quibus verbis, ut pacis divinam explicet naturam, epexegetice addit: δι' οὗ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην, ἐν ἣ ἐστήκαμεν — προσαγωγὴ eodem sensu, quo nostrum: „Zutritt“ accipiendum, metui ac pavori servorum oppositum, filiorum patrem amantium conditionem significat, idem quod apostolus (VIII., 15.) luculentius declarat: „οὐκ ἐλάβετε“, inquit „πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν ἄββᾶ ὁ πατήρ“ atque iterum in epistola ad Galat. IV., 6. ὅτι δὲ ἔστε υἱοὶ, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν κράζον ἄββᾶ ὁ πατήρ! — Hic υἱοθεσίαν longe eminentiori sensu, quam sub vetere Testamento, ab apostolo intelligi tibi persuasum habebis, si diligenter consideras, υἱοθεσίαν his locis καταλλαγῆς jam factae, sive δικαιοσύνης ἐκ πίστεως tamquam fructum atque successum praedicari, nam versu antecedente legimus: ὅτι δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικὸς γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν, unde gradatio haec prodit: 1. ἡ δικαιοσύνη πρὸς τὸν θεόν — 2. ἡ εἰρήνη πρὸς τὸν θεὸν sive υἱοθεσία ejusque processus: 3. ἡ προσαγωγὴ πρὸς τὸν θεὸν precibus indefessis expressa ἄββᾶ ὁ πατήρ! — et perfecta illa: ἐσχήκαμεν προσαγωγὴν et ἐστήκαμεν ἐν τῇ χάριτι ad filiorum Dei, qui novi Testamenti consortio gaudeant, lineamenta depingenda maximi momenti sunt. —

Restat χαρὰ ἐν πνεύματι ἀγίῳ. Eodem jure, quo δικαιοσύνη πρὸς τὸν θεὸν agmen duxerat, χαρὰ ἐν πνεύματι ἀγίῳ claudit. Sicuti enim δικαιοσύνη ad praeteritum, εἰρήνη ad praesens tempus spectat, ἡ χαρὰ ex praeterito et praesenti tempore ad futurum prospicit, et pro justitiae atque pacis summo fastigio jure meritoque a nobis habenda est. Joannes evangelista eodem sensu dicit in epistola I., 3. 2. ἀγαπητοὶ νῦν τέκνα θεοῦ ἔσμεν — sc. per δικαιοσύνην jam acceptam — καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα οἶδαμεν δὲ, ὅτι, ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστι. Quod hoc versu vocabulo οἶδαμεν exprimitur et cum futuris ἐσόμεθα et ὁψόμεθα conjungitur, nihil aliud est, quam quod a Paulo χαρὰ ἐν πνεύματι ἀγίῳ nominatur. Idem Petrus respiciens in epistola prima (I., 3.) „ἐβλογγίζεις ὁ θεός“ inquit „καὶ πατήρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζωῆς δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἐτοιμὴν ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε“ ex quibus verbis elucet, ἐλπίδα ζωῆς et χαρὰν ἐν πνεύματι ἀγίῳ non quamlibet sed veram ac sempiternam laetitiam significare, cujus pignora: τὴν δικαιοσύνην πρὸς τὸν θεὸν καὶ τὴν εἰρήνην ἐκ πίστεως εἰς Ἰησοῦν Χριστὸν antea postulati necesse est. Quae cum ita sint ἡ χαρὰ, de qua loco laudato ab apostolo agitur, nisi apud Christianos omnino usquam reperiri nequit, immo vero pro regali privilegio novi Testamenti a nobis aestimanda est. Etsi enim de Abrahamo (Joh. Ev. VIII., 56.) Dominus ipse disertis verbis affirmat: ἡγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη (verba, quae ad Joannem baptistam optime quadrant, quia, prima diei dominicae luce gavisus est) laetitiam tamen ejus non tam salute jam facta et parata, quam speranda et a Messia comparanda provocatam esse liquet.

Cum igitur Joannem baptistam, qui ob munus singulare ei commissum saepius Janus Christianus appellatus est, non minus prophetarum veteris Testamenti antistitem et coryphaeum, quam novi Testamenti praeconem et angelum cognoverimus, ita ut non solum summi honores priorum temporum, sed etiam primi

